

جدال با آتشفشان پلاسکو در روز چهارم

گزارش میدانی
غلامرضا مستکنی

در روزی که برچم‌های کشور به احترام شهدای آتش‌نشان در سفارتخانه‌های ایران در سراسر جهان به حالت نیمه‌افراشته در آمدند، ساختمان پلاسکو همچنان کانون خبری کشور بود. امروز تلاش بی‌وقفه آتش‌نشانان در حالی وارد چهارمین روز خود شده‌است که تاکنون اجساد دو آتش‌نشان از میان آوار خارج شده‌است، بنابراین آتش‌نشان‌هایی که در حادثه کشته شده‌اند تا لحظه تنظیم خبر به سه نفر رسیده‌است. اولین آتش‌نشان شهید، پنهام میرزاخانی بود که به علت شدت سوختگی به بیمارستان منتقل شد و جان خود را از دست داد. دو آتش‌نشان دیگر اما اجسادشان روز گذشته از میان آوار خارج شده‌است. علی امینی، یکی از این دو آتش‌نشان بود. جوادهادی، عکاس خبرگزاری فارس گفته‌است که علی امینی او و چند خبرنگار دیگر را لفظاتی قبل از ریزش ساختمان از محل خارج کرد و خودش برای امداد به داخل پلاسکو بازگشت. رفتنی بدون بازگشت: فریدون علی‌نبار آتش‌نشان دیگری بود که پیکرش روز گذشته از میان آوار خارج شد. جلال ملکی، سخنگوی آتش‌نشانی اعلام کرده‌است که مجموع شهدای آتش‌نشان و کسانی که خانواده آنها به نیروی انتظامی مراجعه و اعلام مفقودی کرده‌اند، ۲۵ نفر است، اما عدد ۱۶ شهید برای آتش‌نشانی قطعی است و باقی جزو مفقودین هستند. اعلام نظری مبنی بر اینکه آمبده ای برای یافتن افراد گرفتار در میان آوار وجود ندارد.

سه روز از وقوع حادثه گذشته‌است. در چهار مسیر منتهی به چهارراه استانبول برای هر چه بهتر امداد رسانی و آواربرداری همچنان محدودیت عبور و مرور وجود دارد. دود غلیظ از دور در آسمان اطراف ساختمان پلاسکو نمایان است. پس از عبور از چند گذر تحت کنترل به چهارراه استانبول می‌رسیم که ورودی آن به طرف میدان بهارستان با درهای متشک فزوی که گونی‌های آبی‌رنگ آن را حصار کرده‌است روبه‌روی می‌شویم. فقط آتش‌نشانان، امدادگران و تعدادی از خبرنگاران حق ورود دارند. داخل محوطه محصور تعدادی خودروی آپباش آتش‌نشانی و آمبولانس پارک هستند و در کنار این خودروها تعدادی خودروی نردبان‌دار آتش‌نشانی همراه تعدادی خودروهای سنگین لودر و بیل مکانیکی در حال کار هستند.

پلاسکو به تلی از خاک و پارچه و آهن‌الات تبدیل شده‌است و همچنان پس از سه روز می‌سوزد. تعداد زیادی از آتش‌نشانان میان دود در حال تلاش هستند. کار سخت و طاقت فرسایی در پیش دارند و پس از روز تلاش موفق شدند جسد دو نفر از همکارانشان را که یکی در شامگاه جمعه و دیگری در صبح شنبه از زیر آوار بیرون بیاورند. خستگی در چهره خاک و دود گرفته آنها به چشم می‌خورد و به نظر می‌رسد از نتیجه کار راضی نیستند و هر چند دیگر آمبدهی به زنده ماندن افراد گرفتار شده در میان آوار وجود ندارد، اما همه مصمم هستند تا آخرین نفس برای نجات و آواربرداری تلاش کنند.

نیروهای تازه نفیس

تعدادی از آتش‌نشانان کنار دیوار خیابان در حال آماده‌باش هستند تا در صورت نیاز عملیات آواربرداری را آغاز کنند، اما آهن‌های در هم پیچیده شده و سقف‌آهنی و سازه ساختمان پلاسکو کار آواربرداری را سخت کرده‌است. دو نفر از آتش‌نشانان با پوشیدن لباس مخصوص همراه با تجهیزات دستگه‌ها و برش داخل سبد خودروی نردبان‌دار شدند. نردبان خودرو به بالا رفت و دو آتش‌نشان همراه سبد در میان دود لفظاتی ناپدید شدند. وقتی سبد نربان به سازه‌سقف کنار ساختمان کوبتی‌ها رسید، یکی از آتش‌نشانان با شجاعت تمام از سبد بیرون آمد و شروع به برش ستون کرد. آتش‌نشان وظیفه داشت، تمامی ستون‌های سقف را برش بزند تا سقف آهنی آزاد شود و جرثقیل‌های آماده، سازه‌سقف را جدا کنند. در حالی که لودری در نخستین سمت شرق در حال بار زدن مقداری نخاله‌های ساختمان است به نظر می‌رسد، برداشتن سازه آهنی و جدا کردن دیگر آهن‌الات، نخستین و مهم‌ترین گام برای آواربرداری است.

بیل‌های مکانیکی از دو جبهه در شرق و شمال شرق ساختمان در حال کار هستند. هر زمان که بیل مکانیکی به داخل نخاله‌های آهنی و پارچه‌ای فرو می‌رود، دود زیادی به آسمان بلند می‌شود. همزمان با کار بیل‌های مکانیکی تعداد زیادی از آتش‌نشانان در چند نقطه ساختمان در میان آوار و در نزدیکی بیل‌های مکانیکی بدون خستگی در حال آپباشی به قسمت‌هایی هستند که دود از آنجا به آسمان بلند می‌شود. آنها در میان دود در حال آپباشی هستند تا آتش

به آسمان زبانه نکشد و خاموش شود. بیل‌های مکانیکی بیه هر چه برخورد، می‌کند صدای آهن می‌دهد که حکایت از آن دارد ساختمان پلاسکو به تلی از آهن و پارچه تبدیل شده‌است. دود و آتش خیال‌نندارد به این زودی‌ها بیزانه را رها کند. همه این مشکلات، آتش‌نشانان را مصمم‌تر می‌کند. شیلنگ‌های آب همچنان بر سر آوار می‌ریزد و بیل‌های مکانیکی در حال کار هستند و بقیه آتش‌نشانان امیدوارند به زودی با برداشتن سازه‌آهنی کار آواربرداری به صورت جدی شروع شود تا به دوستان و هم‌زمان گرفتارشان برسند، اما جابه‌جایی سازه کار بسیار سخت و نفسگیری است.

حفر تونل

در قسمت دیگری تعدادی از امدادگران و نیروهای عملیاتی آتش‌نشانی به‌داخل پارکینگ ساختمان کوبتی‌ها در حال رفت و آمد هستند.

حوادث

سرویس حوادث ۸۸۹۸۴۳۵

نگرانی کسبه: وعده مسئولان خاکستر نشود

گزارش میدانی
محبوبه قربانی

می‌زند، آنهایی که مغازه و اجناسشان سالم مانده از مأموران خواهش می‌کنند به آنها اجازه عبور از نوار زرد رنگی را بدهند که بین آنها و محل کسب‌شان کشیده شده‌است. کسبه مدام در حال چایی‌زنی با مأموران هستند. هر چه مأموران می‌گویند که عبور از نوار زرد رنگ ممنوع است، گواشی برای شنیدن وجود ندارد. یکی از مغازداران که عصبانیت در صدایش موج می‌زند، خودش را به مأمور می‌رساند و می‌گوید: کسبه حق دارند نگران باشند. کاش مسئولاتی که مدام به پلاسکو می‌آیند و می‌روند همین حوالی جایب را تعیین کنند تا ما هم حرف‌هایمان را به آنها بزنیم. نماینده‌های خودشان را آنجا مستقر کنند تا ما بتوانیم مشکلاتمان را مطرح کنیم. هر کس نوبی تلویزیون وعده‌ای می‌دهد که معلوم نیست عملی شود یا خیر؟

شاهد حادثه

یکی از شاهدان در توضیح ماجرا می‌گوید: من صاحب مغازه‌ای در پلاسکو بودم. ساختمان گاز کشی نبود و کسبه برای گرم کردن محل کارشان از گاز پیک‌نیکی استفاده می‌کردند. انفجار‌های روز حادثه هم به خاطر همین گازها بود.

دو مخزنی که می‌گویند گازوئیل بوده است، اشتباه است و آنها مخازن آب بود چون فشار آب ضعیف بود و لازم بود در طبقات بالا هم از منبع آب استفاده شود. او درباره حادثه آتش‌سوزی هم می‌گوید: آن روز وقتی آتش‌نشانان برای مهار آتش رسیدند، تصور نمی‌شد که شدت حادثه این قدر زیاد شود. منابع آبی که در اختیار داشتند، تمام شد. آن قدر جمعیت در محل تجمع کرده بود که تلاش برای رساندن امکانات به آتش‌نشانان سخت شده بود.

تقلبی بودن کیسول‌های مستقر در ساختمان

شاهد دیگری می‌گوید از کارگران ساختمان هستیم. روز حادثه وقتی اولین آتش‌سوزی اتفاق افتاد، یکی از کیسول‌های آتش‌نشانی را که نصب شده بود، برداشتم و شروع به خاموش کردن آتش کردم، اما چند دقیقه نگذشته بود که کیسول از کار افتاد. فکر کنم که تقلبی بود.

فرار از مسئولیت

کاسب دیگری می‌گوید واجب‌تر از کسب و کارمان، نجات جان کسانی است که زیر آوار گرفتار شده‌اند. هر چند باید قبول کرد این اتفاق کاسبی را بی‌اقتبار کرد. یکی دیگر از کسبه از رسانه ملی گلایه دارد، او می‌گوید بنیاد مستضعفان مالک ساختمان است، اما اسمش بین خبرها گم‌شده‌است. انگار نه انگار که مسئولیتی هم متوجه مدیران آن است. حالا که اتفاق بدی افتاده وقت شانه خالی کردن از مسئولیت هم رسیده است.

از پیگیری و مقابله می‌ترسیدیم
وقتی درباره‌ی توجهی کسبه به هشدارها سؤال می‌کنم، یکی از آنها می‌گوید: بعد از هشدارهای متعدد شهرداری، هیئت مدیره آن را به صاحب سرفق‌لی منعکس کرده بود، اما آنها توجهی نکردند. کسبه نیز از اصرار و پیگیری بیش از حد می‌ترسیدند که میداد مغازه را بلمب کنند. کسی زورش به آنها نمی‌رسد... صاحب سرفق‌لی از زمانی که تابلویش را از سر در ساختمان برداشت، از قبول مسئولیت شانه خالی کرد. فقط سر هر ماه برای گرفتن اجاره‌ز او خبری می‌شنیدیم.

بیمه بیکاری به خسارت دیده‌ها

یکی دیگر از کسبه‌ها می‌گوید: بیمه بیکاری به آنها بی‌تعلق می‌گردد که بیمه اختیاری نیستند. بسیاری از ما کارفرما هستیم. تکلیف ما چه می‌شود؟ خیلی از مغازه‌ها بیمه آتش‌سوزی نبودند. درست است که سهل‌انگاری کرده‌ایم

واکنش‌های رسمی

پلاسکو هشدار برای مسئولان است

رئیس‌جمهور در بازدید خود از محل حادثه گفت: بسیار متأسف هستم از حادثه‌ای که پیش آمد؛ هم برای جان و هم اموال مردم. این حادثه درس و هشدار برای همه مسئولان در زمینه امن‌سازی زندگی مردم بود که جزو حقوق شهروندی است و در این زمینه باید برنامه‌ریزی‌های دقیق‌تری صورت گیرد. وی ادامه داد: این حادثه بسیار تلخی بود و در این حادثه همه مسئولان هماهنگی خوبی داشتند؛ امدادگران، تیم پزشکی و تیم‌های انتظام امور؛ در واقع در این زمینه همکاری و هماهنگی بسیار خوب و ستودنی از آغاز بوده و ادامه دارد. رئیس‌جمهوری گفت: تأسف و نگرانی برای آنهایی است که زیر آوار بودند و آنهایی که جان عزیز خود را از دست دادند، اما در دل مردم جاودانه می‌مانند؛ چراکه برای نجات مردم رفتند و در میان آتش و دود و آهن گرفتار شدند. ما در برابر این حماسه‌آفرینان باید سر تعظیم فرود آوریم.

الزام مراکز تجاری به انتظامات امنیتی

علی‌لازبجانی، رئیس مجلس هم در بازدید از محل حادثه اعلام کرد، در برنامه ششم توسعه تمام مراکز تجاری موظف به انجام انتظامات امنیتی شده‌اند و شهرداری‌ها مکلف هستند این موضوع را سامان دهند. برای مناطق فرسوده نیز منابعی دیده شده تا با سرعت بیشتری این امر محقق شود.

استقرار شعبه‌ای در محل حادثه

«پلاسکو» برای پیگیری امور حقوقی

دادستان کل کشور گفت: قرار شد دادستان تهران شعبه خاصی را مستقر کند و تمام مسائل حقوقی آن در همین جا پیگیری شود و اقداماتی که احیاناً نیاز به تصمیم قضایی دارد، انجام شود و کسانی که کار حقوقی دارند در همین جا باید کارشان انجام شود. وی ادامه داد: باید این حادثه درس عبرتی باشد برای ساختمان‌هایی که ایمن نیستند و باید تدبیری برای آنها اندیشیده شود.

خسارت آتش‌نشانی جبران می‌شود

جلسه فوق‌العاده شورای شهر تهران صبح دیروز در نزدیکی ساختمان پلاسکو برگزار شد. تنگ‌کویان، نایب رئیس کمیسیون معماری شورای شهر تهران گفت: در این جلسه مقرر شد که شورا مجوز نتخواه ۱۰۰ میلیارد تومانی برای جبران تجهیزات از دست‌رفته آتش‌نشانی را بدهد.

کارگران بیکار

کارگران بیکار شده پلاسکو بخشی از نگرانی‌های بعدی است که آسیب‌های آن به جامعه سرریز می‌شود. علی‌ربیعی، وزیر کار در این باره گفت که کارگران بیکار شده پلاسکو که دارای بیمه تأمین

اجتماعی هستند از روز یک شنبه به اداره کار در خیابان حافظ مراجعه و برای دریافت بیمه بیکاری اقدام کنند. جوجهی را در اختیار بانک رفاه قرار دادیم تا وام‌های ارزان قیمت به افسران‌ی که کارگران بیکار شده پلاسکو را به کارگیری کنند، ارائه شود. وی همچنین گفت: با استاندار تهران صحبت کردیم که بتوانیم محلی را در تهران آماده کنیم و این محل، مرکز تولید موقت شود، ضمن اینکه با صندوق کارآفرینی امید صحبت کردیم که بتوانیم وام‌های ارزان قیمت به مجموعه‌های تولیدی ارائه دهیم و مبلغ ۱۰۰ میلیون تومان وام با بهره ۴ درصد برای کارگاه‌های تولیدی داشته باشیم.

از مسئولیت شانه خالی نمی‌کنیم

سعیدی کیا، بنیاد بنیاد مستضعفان که بسیاری از انتقادات متوجه سازمان مربوطه است، گفت: ساختمان پلاسکو قبل از انقلاب ساخته و سرفق‌لی همه واحدهای آن به مردم واگذار شده بود. بنابراین ما هیچ چیزی در اختیار نداشتیم جز اصل مالکیت ساختمان. البته ما هم مسئولیتی داریم و از زیر بار مسئولیت شانه خالی نمی‌کنیم. وی گفت: می‌خواهم خطاب به کسانی که اینجا کسب و کار داشتند، اعلام کنم که این ساختمان را با کیفیت بسیار خوب و منطبق با مشخصات خوب ظرف دوسال خواهیم ساخت؛ پس از آن این واحدهارا طبق ضوابطی به ذینفعان واگذار خواهیم کرد.

۱۵۰ میلیون سرمایه در هر واحد
صنفی
نعمت‌زاده، وزیر صنعت هم در بازدید از محل حادثه گفت: در پلاسکو حدود ۵۶۰ واحد صنفی وجود داشته است و ۳ هزار نفر در این ساختمان مشغول به کار بودند. براساس آمار اصناف در هر واحد صنفی ۷۰ تا ۱۵۰ میلیون سرمایه وجود داشته‌است و درباره مقرری بیمه بیکاری نیز اقدامات لازم صورت گرفته‌است.

تعمهدی برای خدمات به آتش‌نشانان شهید نداریم
مهدی ایزدی، معاون بنیاد شهید گفت: آتش‌نشانان حادثه پلاسکو شهید خدمت محسوب می‌شوند. بنیاد شهید برای ارائه خدمت و شهید نامیدن آنها هیچ تعهدی ندارد، بلکه خود شهرداری موظف به ارائه خدمات به خانواده‌های این افراد است. شورای شهر تهران مصوبه‌ای دارد که آتش‌نشانان را به عنوان شهید خدمت می‌داند و براساس آن به خانواده‌هایشان خدمات ارائه می‌دهند.